

Tuin van Zeeland

***nieuwsbrief 50
juni 2026***

Park Overwater

Op vrijdagmiddag 22 mei was de “Tuin van Zeeland” uitgenodigd in de Drukkerij voor de boekpresentatie van het boek *Kijk op de wijk – De geschiedenis van de Middelburgse wijk Overwater en omgeving* van Aad de Klerk. De beweegreden volgens de auteur van het boekwerk om de Tuin van Zeeland erbij te betrekken was dat het nog steeds gaat om een vrij groen gedeelte van de stadsrand. Dat zou hij graag zo willen behouden en daar kunnen wij wel achter staan. Er werden twee exemplaren van het boekje uitgereikt: één aan wethouder Carla Doorn en ik mocht het tweede exemplaar in ontvangst nemen. Ik had me voorbereid om enkele woorden van waardering namens de Tuin van Zeeland uit te spreken, maar dat is er niet van gekomen. Achteraf was het ook niet bezwaarlijk en kwam het mij ook wel goed uit.

Aad, ik had je willen zeggen dat wij, als de Tuin van Zeeland je erg erkentelijk zijn dat je ons bij de boekpresentatie betrokken hebt. In je toespraak heb je de Tuin van Zeeland zelf nog verwoord en ook de uitleg over het kwekersgebeuren had veel overlappings met mijn verhaaltje. Als kind wandelden wij op zondagmiddag met het hele gezin langs de singels naar Overwater om daar in het

voorjaar jonge eendjes te zien, die je toen nog gewoon mocht voeren en om de prachtig aangelegde bloemperkjes te bewonderen. Ik ken het gebied dus al lang. Ik had het omschreven als een kweeklustig gebied wat er nu nog steeds lommerrijk uitziet. In die tijd was er niet alleen kwekerij Dekker, waar toen nog kamerplanten vanuit zaad opgekweekt werden. Aan de Breeweg had je ook nog de gebroeders Reijnierse, die met een motorbakfiets hun planten en bloemen in de omliggende dorpen aan de man brachten. Ook was er nog een boerinnetje aan begin van de Breeweg, die met een handkar op zaterdagen langs de deur ging met “bloemen uit eigen tuin”.

Je boek is een mooie aanwinst en mooi om te lezen dat er in een verder verleden in deze omgeving ook al plantkundigen actief waren. Ik denk dat het beschreven gebied nu al voldoet aan de nieuw aan te komen internationale regels om steden gezonder en klimaatbestendiger te maken, namelijk de 3 – 30 – 300 regel. Dat wil zeggen: vanuit je woning kan je 3 bomen zien met 30% kroonbedekking in de buurt voor voldoende schaduw en verkoeling, met 300 meter tot een groene ruimte of een park. Mochten er ooit minder groene plannen gelanceerd worden, dan kunnen we misschien de bordjes die ooit op bolwerken stonden hergebruiken: “Wat hier met zorg is aangeplant, verdedig dat met hand en tand”.

Nogmaals hartelijk dank voor je boek.

Johan Antheunisse

Het belang van Park Overwater als groene long is nog onvoldoende doorgedrongen bij de gemeentelijke beleidsmakers. Wethouder Carla Doorn heeft toegezegd haar opvolger hierop te wijzen. Voor het tennispark aan de Domburgse watergang komt dit te laat. Onlangs is de groenstrook geasfalteerd voor uitbreiding van het parkeerterrein. Een open

verharding met graskeien was passender geweest.

Munnikweg

in de nieuwsbrief van november meldde we dat de Tuin van Zeeland bij de gemeente Veere bezwaar had aangetekend tegen het kappen van 69 abelen langs de Munnikweg bij Oranjezon. De bezwaarschriftencommissie hoorde de bezwaarmaker, onder wie een tiental omwonenden, op 4 december. De afvaardiging van de Tuin van Zeeland werd ondersteund door de deskundigen Johan Antheunisse en mycoloog Henk Remijn. Dat de commissie allen aan het woord liet komen viel mee nu de gemeente op één na alle omwonenden niet-ontvankelijk had verklaard omdat geen van hen minder dan 90 meter van de Munnikweg af woont. Hierdoor werden hun opvattingen toch gehoord en meegenomen. Het niet-ontvankelijk verklaren van de omwonenden heeft een vergaande strekking omdat op deze manier niemand in bezwaar kan tegen maatregelen op plaatsen in het buitengebied waar geen woningen in de buurt staan. De onderbouwing van ons bezwaar vindt u op https://www.tuinvanzeeland.nl/nieuws/Bezwaar_Munnikweg_oktober_2025. De belangrijkste was dat deskundigen van onze kant hadden geconstateerd dat de bomen op een enkele uitzondering na vitaal genoeg zijn om nog jaren mee te kunnen. De gemeente deed geen eigen onderzoek naar de staat van de bomen en nam de opvatting van het Waterschap dat de bomen door mogelijke uitval van dood hout verkeershinder kunnen opleveren zonder meer over. Verkeersgevaar vormde ook meteen het belangrijkste ijkpunt uit het gemeentelijke toetsingskader bij kapaanvragen. De gemeente merkt een aantal bomen in de gemeente weliswaar als waardevol aan maar deze abelen niet - niet afzonderlijk maar ook niet als hele laan. Dat laatste had naar onze opvatting passend geweest, ook uit oogpunt van cultuurhistorische en landschappelijke waarde. Vervolgens wees de gemeente op advies van de bezwaarschriftencommissie alle bezwaren ongegrond dan wel niet-ontvankelijk.

De Tuin van Zeeland zag geen perspectief in beroep bij de Rechtbank maar een van de

omwonenden, de eigenaar van Camping Oranjezon, wel. Dit beroep is nog niet behandeld.

Noël van Dooren, de Rijksadviseur voor de fysieke leefomgeving, pleitte in Trouw (24 maart 2026) om bomen langs wegen niet louter uit verkeersoogpunt te kappen. Wij vroegen hem zijn visie op het kappen langs de Munnikweg. Helaas zei hij alleen in het algemeen aan de Rijksoverheid te adviseren en niet op afzonderlijke situaties in te gaan. Op 5 maart nam de gemeenteraad een motie van D66 aan met opdracht aan de gemeente om aan te dringen op uitstel van het kappen en in overleg met het Waterschap naar fasering of andere alternatieven te zoeken. Ons overleg in mei met de gemeente leerde dat dit verder niets positiefs voor de bomen heeft opgeleverd en dat in november met het kappen kan worden begonnen. Tijdens onze jaarlijkse schouw deze maand gaf het waterschap aan er genuanceerder in te staan. Uitstel voor een aantal jaren of een kleinere fasering is voor hen bespreekbaar. Ze hebben onze visie hierop gevraagd. We hopen op een oplossing waarin alle partijen zich kunnen vinden.

Koorkerklein Middelburg

De gemeente heeft een herinrichtingsplan voor het gebied bij de Lange Jan opgesteld. Daarbij is uitgegaan van het terugdringen van het parkeren ten gunste van de fietser en voetganger. Het aantal parkeerplaatsen wordt daarvoor teruggebracht. Ook vergroening in samenhang met klimaatadaptatie is belangrijk. In onze inspraakreactie hebben wij een aantal aanpassingen in het ontwerp bepleit zoals het maximaliseren van het aantal bomen. Dat is effectiever dan grote borders. Dit is beperkt overgenomen. De ligging van ondergrondse

leidingen bood weinig mogelijkheden voor extra bomen. Verder had de gemeente de groenvakken tegen de kerkmuren van de Nieuwe en Koorkerk gedacht. Dat doet volgens ons afbreuk aan de cultuurhistorische uitstraling. Ook onderhoudswerkzaamheden worden erdoor bemoeilijkt. Dit is aangepast. De natuurstenen bestrating blijft gehandhaafd. Ook prettig voor het stallen van fietsen bij drukke evenementen.

Herinrichting van het rommelige overgangsgedebied naar de Nieuwe Burg bleek niet mogelijk binnen dit project. Uitbreiding van de groenvakken naar de Groenmarkt is niet haalbaar. Ook de suggesties voor een bank rond de Lange Jan en het verplaatsen van de achthoekige lichtmast naar een nadere locatie zijn niet overgenomen. Al met al zal het Koorkerkplein zeker opknappen.

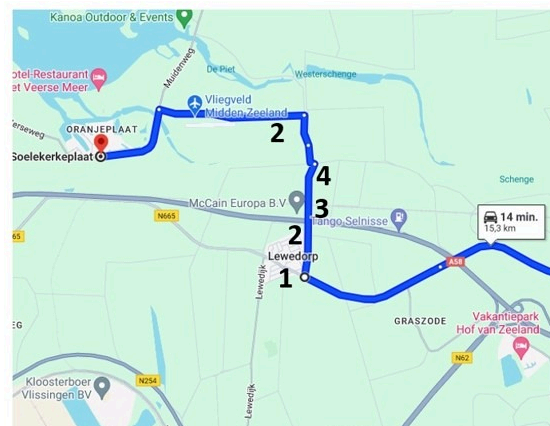
Verkeersmaatregelen Waterpark Veerse Meer

In eerdere nieuwsbrieven schreven we al het nodige over het in komende jaren aan te leggen recreatiepark Waterpark Veerse Meer. Dat moet voor een deel open gaan in 2029 en in 2031 helemaal klaar zijn. Blij zijn wij (net als vele inwoners van betrokken gemeenten) natuurlijk nog steeds niet met deze nieuwe knieval van de overheid voor het toeristenbedrijf. Nadat de Raad van State beroepen er tegen ongegrond heeft verklaard, is het bestemmingsplan definitief (Zie onze inspraakreactie: https://www.tuinvanzeeland.nl/nieuws/Waterpark_Veerse_Meer)

Over de routes voor het *toeristische* verkeer vindt nog steeds discussie plaats. Maar al eerder zullen wegen worden aangepast en deels nieuw aangelegd voor het bouwverkeer. Deze bouwroute valt in het project *Gebiedsontsluiting Veerse Meer Zuid* en is als volgt vastgesteld: Muidenweg-Calandweg-Pietweg-Meerkoetweg-Nieuwe Kraaijertsedijk-Postweg (Lewedorp). Inmiddels ligt er een voorlopig ontwerp voor deze bouwroute. Op 19 maart hadden we op hun uitnodiging overleg met projectleider Jos de Kouwer, de gemeente Middelburg en Waterschap Scheldestromen. Dit omdat het verleggen van wegen het nodig maakt een aantal bomen te

rooien. We konden er volgende afspraken maken:

1. In verband met het verlies van zes bomen bij de aansluiting van de Nieuwe Kraaijertsedijk op de Meerkoetweg (ten behoeve van de aan te leggen parallelweg langs de Nieuwe Kraaijertsedijk) plant het Waterschap zes nieuwe bomen, zo mogelijk in de onmiddellijke nabijheid;
2. Voor de aanleg van het fietspad ter hoogte van Bouwbedrijf Fraanje verdwijnen vier bomen. Ook dit wordt gecompenseerd met nieuwe aanplant. De projectleider bespreekt met Bouwbedrijf Fraanje of dat zo mogelijk op hun terrein kan. Fraanje heeft hier nog niet over besloten;
3. Het bedrijf McCain is akkoord om met het planten van bomen op hun grondgebied ten oosten van de Nieuwe Kraaijertsedijk (tegenover de in/uitgang van hun terrein) waardoor de bomenrij aan die kant van de weg wordt doorgetrokken. Dit ter compensatie van het weghalen van opschot

ten noorden van de spoorwegovergang Nieuwe Kraaijertsedijk.

Kijk voor overheidsinformatie over de verkeerssituatie op: <https://veersemeerzuidbereikbaar.nl/>

Veerseweg (Zanddijk-Veere)

Dit iconisch beeld kent u wel. Helaas is het van vervlogen tijden. Stormen en springende leidingen hebben tot kaalslag geleid. Maar er is nu een herinrichtingsplan dat optimaal ruimte geeft voor bomen.

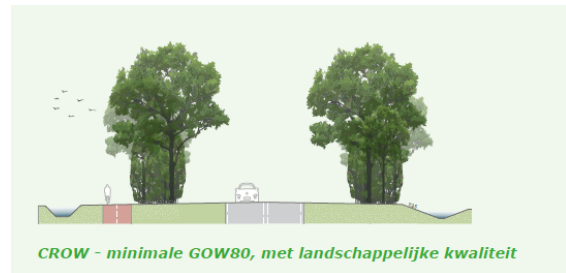

Fietsers moeten over de weg. Daar gaat een maximum snelheid van 30 km/u gelden. Het huidige fietspad wordt voetgangersgebied waar kleine kinderen ook mogen fietsen. Door deze maatregelen ontstaat er aan weerszijden van de weg een berm van zo'n twee en halve meter. Hierin zijn bomen van de 2e orde mogelijk. Incidenteel kunnen bij een bredere berm bomen van de 1^e orde worden geplant. Voor de soortkeuze heeft Johan ongevraagd een advies gegeven. De gemeente bepaalt in overleg met de stadsraad Veere de definitieve boomkeuze.

Middenweg Walcheren

Vorig jaar was er veel beroering over een nieuwe wegverbinding dwars door Walcheren. Dit voorstel werd door de gemeenteraad van Veere geparkeerd. Het college moest breder kijken naar mobiliteit en leefbaarheid en meer rekening houden met de Omgevingsvisie 2047 voor Veere. Dat heeft voorlopig geleid tot een "Bestuurlijke gespreksagenda". Deze moet de nieuwe raad en het nieuwe college een goede basis geven voor duidelijke beleidskeuzes. Uit de analyses en adviezen blijkt de kou bepaald niet uit de lucht. Volgens deze agenda geven rondwegen bij de Aagtekerke, Oostkapelle en Grijpskerke niet de ideale oplossing. Verkeerstechnisch blijft een nieuwe weg door Walcheren duidelijk de voorkeur houden. Vanuit de verkeerscijfers is dit verdedigbaar, maar landschappelijk is dit een ramp. Men denkt dat met een voor Walcheren karakteristieke landschappelijke inpassing een nieuwe weg best wel zou kunnen. Net zo'n misvatting als Hugo de Jonge, die denkt koeltorens van meer dan honderd meter

hoogte landschappelijk wel in te kunnen passen. Dat zien wij totaal anders.

Deze globale (verkeers)visie van de gemeente Veere is ook ingebracht in de "Verkenning Walcheren 2050", een ruimtelijke visie van de drie gemeenten samen voor het gebied waaraan wij onze naam hebben verbonden. In de planning van de gemeente Veere wil men de komende vier tot vijf jaar de besluitvorming over de toekomstige wegenstructuur afronden en tegen 2031 met de uitvoering starten.

Op korte termijn worden er voor de leefbaarheid verkeersremmende maatregelen getroffen in Grijpskerke om het sluipverkeer daar te ontmoedigen.

Het nieuwe college van B&W heeft in haar programma vastgelegd geen nieuw asfalt na te willen streven en dus ook geen "Middenweg" meer te willen. Dat geeft hoop.

Financiën

We staan er financieel goed voor. We hebben een ruim banksaldo opgebouwd dankzij uw gulle donaties over vele jaren. Voor de spontane donaties die sommige van u de afgelopen twee jaar uit eigen beweging hebben overgemaakt, zijn en blijven wij vanzelfsprekend zeer erkentelijk. We denken dat we voldoende in kas hebben om ons gangbare uitgavepatroon van nieuwsbrieven, beperkte onkosten (bank, lidmaatschap Bomenstichting, ZMf e.d.) nog jaren te kunnen voortzetten. Mochten er grote uitgaven nodig blijken zoals een rechtszaak dan doen wij zo nodig weer een beroep op u.

Interview Bas Wattel

Het kan niemand ontgaan zijn. Het beeld van het groen in de openbare ruimte van Middelburg is al jaren aan het veranderen. Er wordt minder en anders gemaaid, steeds meer verharding wijkt voor groene borders, gekapte bomen blijven liggen. Stadsecoloog Bas Wattel heeft hierin een belangrijke rol. Reden om hem een aantal vragen voor te leggen.

Hoe komt de gemeente aan de ideeën en kennis betreffende het nieuwe maaibeeld?

Dit komt uit verschillende hoeken. Uiteraard is inmiddels breed bekend dat er grote stappen zijn te maken door een ecologisch-vriendelijk maaibeeld, we doen ook mee aan het gazonproject van SLZ (<https://landschapsbeheerzeeland.nl/werkzaamheden/ecologisch-maaibeheer>). Hierdoor hebben we al veel zicht op het hoe en wat, maar het vertalen naar de praktijk bleek moeilijker, omdat we voor een dergelijk beheer afhankelijk zijn van materieel dat we tot voor kort niet hadden, en daarmee afhankelijk waren van externe aannemers. Dit maakt maatwerk en flexibiliteit moeilijker, wat wel nodig is voor een goed ecologisch beleid. Door het PolliConnect-project (<https://www.middelburg.nl/polliconnect-ruimte-voor-bestuivers-in-middelburg>) hebben we budget voor het aanschaffen van al het benodigde materieel, en krijgen we via het project extra kennis en monitoring. Met PolliConnect werken we voor het eerst echt met sinusmaaieren, wat we inmiddels al verder

buiten het project ook toepassen. Overigens wil ik nog niet direct spreken van een nieuw maaibeeld. We zijn al vier jaar op verschillende plaatsen bezig met het aanpassen van het maaibeeld, maar kunnen via dit project flexibeler zijn. Het overgrote deel van het gras wordt nog steeds beheerd zoals dat vijf jaar geleden gedaan werd, maar er zijn al een aantal plekken waar we echt anders beheren natuurlijk.

Wat is het doel, wat zijn de voordelen ervan?

Het doel is uiteindelijk om meer variatie te krijgen in het gras, waardoor er meer en langer bloeiende kruiden te vinden zijn, er meer ruimte over blijft voor larven van insecten om zich veilig te verstoppen en te overwinteren. Al deze insecten zijn op zich al een heel mooi resultaat, maar op hun beurt zijn ze vaak ook weer prooi voor andere dieren. Het doel is daarmee eigenlijk om het gehele ecosysteem te helpen.

Hoe gaat het maaien, sinusmaaieren, in zijn werk?

Het maaien zelf is eigenlijk vrij eenvoudig. In de basis is het belangrijkste dat er variatie ontstaat door gefaseerd te maaien, in plaats van eenmaal per week of eenmaal per jaar te maaien wordt er met sinusmaaieren vier- tot zesmaal gemaaid, echter maar delen van het veld. Ongeveer een kwart tot een derde van het totaal oppervlak van een locatie. Het maaien wordt zoveel mogelijk in golvende lijnen gedaan zodat er geen rechte lijnen ontstaan. Door de golvende lijnen ontstaan ook verschillen in licht, temperatuur en vocht. De microklimaten die hierdoor ontstaan geven weer ruimte voor specifieke soorten die hier net de juiste omstandigheden aantreffen. Het is verder ook belangrijk dat het maaisel altijd

wordt afgevoerd, om de bodem verder te verschromen. Dit verschromen is belangrijk omdat we hier in Zeeland een enorm voedselrijke bodem hebben, waardoor grassen heel snel groeien en kruiden makkelijker kunnen verdringen dan op de arme zandgronden. Desondanks zullen we de mooie beelden van bloemrijke graslanden zoals ze in het oosten hebben nooit behalen, omdat wij van nature gewoon een rijkere grond hebben door de zeeklei in de bodem.

Wordt het maaisel wel of niet opgeruimd?

Het maaisel binnen het *PolliConnect*-project, en op andere locaties waar we experimenteren met sinusmaaien, wordt afgevoerd. Ook bijvoorbeeld langs de randweg rond Middelburg, waar eenmaal per jaar wordt gemaaid.

Molenwaterpark

Wordt er overal op dezelfde manier gemaaid? Misschien rekening houdend met bewoners per wijk?

Nee, er wordt zeker niet overal op dezelfde manier gemaaid. We hebben in de eerste plaats gekeken naar plekken die qua oppervlak veel ruimte bieden om ecologisch beheer uit te voeren, maar niet alle plekken zijn hiervoor geschikt. We proberen zoveel mogelijk rekening te houden met de wensen van omwonenden, maar moeten in dat proces wel een balans vinden tussen de natuur en de mens. Hier kunnen we helaas niet iedereen tevreden houden, maar gelukkig zijn er ook heel veel positieve geluiden.

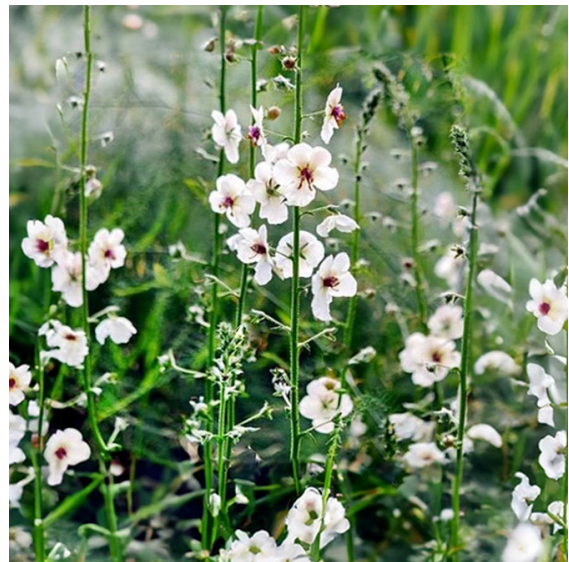
Wordt er ieder jaar op een andere manier gemaaid?

Nee in principe wordt het overgrote deel van het gras op dezelfde manier gemaaid. Jaarlijks worden de maakaarten wel opnieuw bekeken

om waar nodig kleine aanpassingen te doen. Ook zijn we steeds meer op zoek naar plekken die geschikt zijn voor een ecologisch maaibeheer, en door het nieuwe materieel kunnen we daar flexibeler meer omgaan. Het doel van het *PolliConnect*-project is in principe ook om ervaring op te doen en dit verder te gaan uitzetten naar andere gebieden.

Hebben de planten in de stoepen effect, ook als deze verspreid zijn?

Ik weet niet zeker of ik de vraagstelling goed interpreteer. Puur ecologisch gezien zijn alle inheemse planten waardevol, ongeacht waar ze staan. Het is daarom waardevol om ze te laten staan waar dat wenselijk is, maar het is enorm belangrijk om hier een goede balans in te vinden. Mede door het niet meer mogen inzetten van chemische bestrijdingsmiddelen, hogere kosten door bijvoorbeeld hogere benzineprijzen en het warmer worden van het klimaat zien we de afgelopen jaren steeds meer planten tussen de straatstenen groeien. Dit is zeker geen nieuw beleid in de zin dat we alles overal laten staan, maar is voor een groot deel een gevolg van wat ik hiervoor noem. Op sommige plekken laten we wel bepaalde planten bewust staan. Zo zijn de steegjes in de

Mottenkruid ,oever watergang ter Veste

binnenstad bekende groeiplekken van leuke bloeiende planten en varens. De bekende paarse klokjes, muurfijnstraal en stokrozen kunnen een leuk beeld opleveren, en bieden ook voedsel voor insecten. Waar omwonenden er geen overlast van hebben, ze

de paden niet versperren en gevaarlijke situaties opleveren, kunnen deze planten in de stad gewoon blijven staan. Maar dit kan zeker niet overal, vandaar dat er nog steeds veel inzet is op het schoonmaken van plekken waar we deze planten liever niet hebben groeien.

Hoe worden de effecten op biodiversiteit gemeten, ook bij vergroening van straten en pleinen?

Klein Vlaanderen

Even heel concreet, de effecten worden niet actief gemonitord. Monitoring kan leuke data opleveren maar is kostbaar, de natuur is weerbarstig en effecten kunnen lang op zich laten wachten. Daarbij is het monitoren van de effecten bij ons niet per se belangrijk. We weten immers dat het gebruik van inheemse beplanting, het stimuleren van een gezondere bodem en ecologisch beheer in de basis goed is voor biodiversiteit. Hier zijn al vele onderzoeken naar geweest. We hebben wel een abonnement bij de NDFF (<https://ndff.nl/>) waar we alle geregistreerde natuurdata uit kunnen halen. Op basis van deze data zijn trends in soorten en populaties wel waar te nemen, maar dit is erg afhankelijk van de input van data. Wij als gemeente zijn niet bezig met actieve monitoring. Monitoring is wel onderdeel van het *PolliConnect*-project en het grasbeheerproject van SLZ, maar deze zijn van korte duur en zullen niet snel een trend zichtbaar maken.

Bolwerken

Wordt educatie van inwoners overwogen, bijvoorbeeld door rubriek in Bode of PZC?

Educatie van inwoners wordt zeker overwogen, maar we zijn hier nog niet heel actief mee. We gebruiken sociale media en de website hier wel voor. Af en toe komt er ook wat in reguliere media, maar geen vaste rubriek. We hebben ook het voornemen om een informatie-avond te organiseren om meer te vertellen over de grasbeheerprojecten.